

TEXAS

skrotvisse

*Han har gjort det till sin livsuppgift att bygga hus av återvunnet material till låginkomsttagare. Anna Larsson och Niclas Lindner berättar om sin tid hos den energiska bygghjälten **Dan Phillips** mitt i Texas.*

TEXT & FOTO ANNA LARSSON & NICLAS LINDNER

VI TAR TÅGET FRÅN SAN FRANCISCO och anländer till östra Texas två dygn senare. I Houston hyr vi en liten Mazda och börjar kryssa fram mellan de gigantiska pickup-truckarna på Interstate 45. Vi är på en årslång resa för att studera hållbart byggande och är spända på att se hur stämningen är i Texas och vad Dan Phillips och hans team har att lära oss.

Vi möter honom på en liten parkeringsplats i Huntsville där han väntar med sin gröna pickup fullastad med byggmaterial. Dan är en liten energisk man med grå hästsvans, buskig mustach och en intensiv blick. Han beskriver sig själv som "a man with a mission". Han vill visa att man kan försörja sig på att bygga vackra hus av hög kvalitet med 75 procent återvunnet material, till och med om man säljer husen under marknadsvärde till fattiga.

DAN PHILLIPS ÄR PROFESSOR i modern dans och undervisade på universitet i Huntsville fram till för 12 år sedan då han bestämde sig för att börja bygga hus för låginkomsttagare istället. Han slutade sitt jobb på universitetet, satte sitt eget hus i pant, startade byggföretaget Phoenix Commotion tillsammans med sin fru Marsha och började bygga det första huset. "Jag vill lämna världen lite bättre än jag hittade den", deklarerar Dan men påpekar samtidigt att han inte är någon fanatiker, inte kommer att rädda världen, men har insett att vi har problem.

Phoenix Commotion bygger för tillfället sin första kommersiella byggnad, ett kontor till Huntsvilles lokala

skrothandel och metallåtervinning. Mycket av byggnaden står redan färdigt och det vi ska arbeta med under de kommande två veckorna är att avsluta byggnaden invändigt. Byggnaden som möter oss har fasader av åldrad korrugerad plåt direkt från återvinningen. Sidan som är synlig från motorvägen är helt täckt av metallåtervinningens logotyp omtolkad som ett skrotkonstverk. Den föreställer Uncle Sam som spänner ögonen i de förbipasserande bilarna på Interstate 45 och säger "I want your can". Det uppförande pekfingret är gjort av ett gammalt avgasrör. Både ironin och det hoppfulla i situationen är slående. Dan har bestämt sig för att vara en förändrande kraft i Huntsville och verkar lyckas, lite i taget.

Vi spenderar dagarna med att täcka innertaket med cd-skivor, montera reglar och lägga granitgolv av kasserade, sönderslagna och säkert väldigt dyra diskbankar. På kvällarna lär vi känna Huntsville. Staden är övervägande konservativ och har ungefär 35 000 permanenta invånare plus 17 000 universitetstudenter och 10 000 fångar. Huntsville visar sig nämligen ha 7 olika fångelser dit fångar från stora delar av Texas skickas. Människorna vi träffar är väldigt öppna, trevliga och gästfria. De är även glada och stolta över att vi kommer till Huntsville av en positiv anledning och inte för att protestera mot någon avrättning, något staden ofta förknippas med.

MITT I DET HÄR FINNS Dan Phillips och Phoenix Commotion, som hittills har byggt 14 hus med målet att påverka hela

Uncle Sam pekar med sitt finger
gjort av ett avgasrör, mot bilförarna
på Interstate 45, och säger "I want
your can".

FAKTA

Anna Larsson och Niclas Linder studerar arkitektur och byggnadsteknik på Chalmers i Göteborg. Läs om deras resa på

OTHERLAND-ARCHITECTURE.SE

samhället. När husen byggs är ofta den kommande ägaren själv med och bygger, vilket har tre stora fördelar; det ger tillfredsställelsen av att ha byggt sitt eget hus, det blir billigare och gör så att ägaren får de färdigheter som behövs för att underhålla byggnaden. Dessvärre har nästan hälften av de hus som Dan byggt bytt ägare eftersom de ursprungliga ägarna till slut inte kunde betala sina lån när finanskrisen slog till med full kraft. Vissa kunde inte hantera sin privatekonomi och andra fick ta tveksamma lån med höga räntor på grund av deras låga kreditvärdighet. Nu bebos husen av idel medelklass som gillar det unika. Så var det inte planerat, men Dan är nöjd med att också de med mer pengar utvecklar ett intresse för återvunna hus. Phoenix Commotion har

också byggt ett antal ateljébostäder som bara hyrs ut till yrkesverksamma konstnärer.

Några dagar senare berättar Dan om sin byggnadsfilosofi. Vi sätter oss i skuggan framför Uncle Sam med varsin kaffekopp medan Dan gestikulerar vilt och citerar Nietzsche när han berättar.

”Det finns två ytterligheter när det gäller sätt att bygga. Det ena är det appollinska sättet där allt är rakt och perfekt. Det andra är det dionysiska där man tillåter asymmetri och imperfektion och kan anpassa designen medan man bygger, efter sitt humör eller materialet som finns tillgängligt. Just nu härskar de appolloniska tankarna totalt vilket ger upphov till ett enormt resursslöseri och väldigt enförmiga hus. Allt måste ske enligt planen och om man hittar 19 likadana fönster men behöver 20 så kastar man dem. Det appollinska sättet ger inte heller utrymme för att lösa saker på plats, vilket ger ett hus dess själ och liv.”

Phoenix Commotion har fler metoder för att bygga hållbart än genom att använda återvunnet material. Energiförbrukningen hålls låg genom tjock isolering och energi- och vattensnåla installationer. I övrigt är det vanliga hus med trästomme och glasfiberisolering, med skillnaden att de alltid är yttnåla.

”Samhället idag uppmuntrar oss till att ha mer saker och mer yta än vad vi behöver och har råd med. Vill man ha något stort får man gå någon annanstans”, säger Dan beslutsamt.

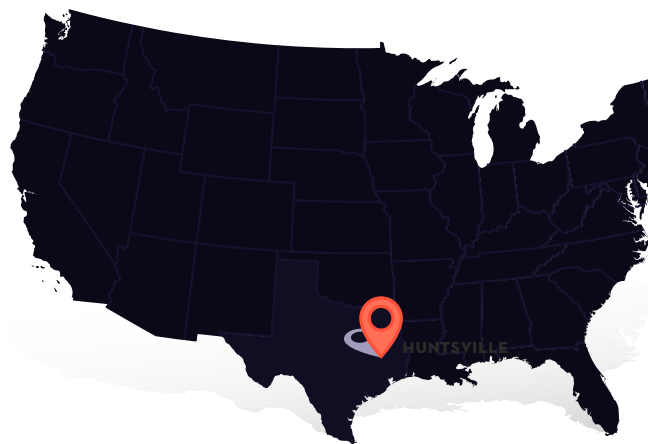

En ateljé med inbertak av ramprover och fönster av glastallriker. Väggen nere till vänster är gjord av sten från sönderslagna diskbänkar.

Efter filosofipausen återgår vi till att sätta väggpanel av kasserat redwoodträ som Dan fick gratis för att det inte höll tillräckligt hög kvalitet. Dan svär ilsket över att mannen ifråga inte var det minsta bekymrad över att han tänkte slänga flera kubik av Amerikas nationalskatt. Medan vi jobbar lär vi känna de som arbetar för Phoenix Commotion. Dan anställer främst de som vill lära sig att bygga med återvunnet material men inte har någon erfarenhet som hantverkare. De får minimilön men utbildas på plats så att de efter något år kan gå vidare och ta jobb som snickare eller starta eget. Det händer också att etablerade hantverkare kommer för att lära sig några av Dans tricks, trots att även de får minimilön. Att folk gör misstag medan de lär sig är inte ett stort problem när man bygger på Dans vis. Om något inte blir exakt är det okej om man slår på det med en hammare tills det passar. Dan berättar också att han får gott om erbjudanden om välbetalda villabyggen över hela USA, som han alltid tackar nej till. Men han tycker att det är kul att de han utbildar har framtiden för sig och en kunskap som efterfrågas.

I ett träd har Phoenix Commotion byggt en fullt utrustad lägenhet som bara hyrs ut till konstnärer.

När den första veckan är över har vi hunnit se många av de hus som Phoenix Commotion byggt. Alla har sin egen unika karaktär. Vi besöker benhuset som har en trappa belagd med en mosaik av benpipor från Texas många boskapsrancher och en toalett där alla väggar inklusive golv och tak är täckta med spegelmosaik. Vi får se golv som är lackade och belagda med notpapper under lacken. Innertaket i en konstnärsstudio är täckt med hundratals provbitar från rambutiker. Ett hus har gamla registreringsplåtar som takpannor.

NÄR DEN ANDRA VECKAN lider mot sitt slut dyker den lokala byggnadsinspektören upp och vill se hur det går. Arbetsuniformen består i sann Texasanda av cowboyhatt, boots och ett stort bältesspänne. Han gillar det han ser och gör allt han kan för att hjälpa till. Han är överens med Dan om att det är viktigt att allt det tekniska är felfritt när man arbetar lite utanför mallen. Sedan dricker vi kaffe och pratar om framtiden, bensin, våld, vädret och vikten av utbildning. Samma dag dyker skrothandlaren själv upp och även han är överförtjust. På frågan om varför han valde Phoenix Commotion svarar han att han gjorde det av hållbarhets-skäl, för att han gillar utseendet och att det var billigare. Istället för ett prefabricerat plåtskjul får han ett välisolerat, personligt kontor med rolig inredning. Dessutom kunde han välja bort konferensrummet till förmån för den bar av redwoodträ med bänkskiva av krossade marmorplattor som börjar ta form. Han är så nöjd med sitt nya kontor att han skämtar om att hans fru är rädd att han ska flytta dit permanent.

Efter två veckor lämnar vi Huntsville med många idéer, nya vänner, mycket inspiration och en hel del tankar om USA. Vi får inte ihop det i våra huvuden. Phoenix Commotion jobbar för jämställdhet och tolerans och predikar energi- och resurshushållning. Skrothandlaren har som mål att ha bytt ut alla sina dieselmotorer mot elmotorer inom 20 år. Vi träffar också människor som på allvar menar att cykelbanor är meningslösa, växthuseffekten är en bluff, homosexualitet kommer att orsaka mänsklighetens utdöende och att Afghanistan borde kärnvapenbombas. De går allihop till samma lilla bar om kvällarna och verkar komma överens, i alla fall så vitt vi kan se. Det är hoppfullt, oroande och förvirrande på samma gång, och vi undrar hur alltihop kommer sluta. Vi håller tummarna för Texas och fortsätter vår resa mot New Orleans.